

ofte lange opregnelser af spørgsmål, faktorer eller lignende. Disse opregnelser kan gøre læsningen lidt tung, og synspunkter og pointer bliver på denne måde ofte trukket mindre klart op, end der er belæg for. Dette er absolut en indvending fra småtingsafdelingen, bogen bør læses af alle statskundskabsinteresserede.

Ole P. Kristensen

Per Selle, *Norges Kommunistiske Parti 1945-1950*, Oslo: Universitetsforlaget, 1983. 222 sider, 148,00 N.kr.

Medens det Norske Kommunistiske Parti (NKP) i 1930'erne fik mindre end 2 pct. af de afgivne stemmer ved stortingsvalgene, vandt partiet stor fremgang i det første efterkrigsvalg i 1945. NKP opnåede 11,9 pct. af de afgivne stemmer og vandt 11 mandater i Stortinget. Ved stortingsvalget i 1949 blev vælgertilslutningen imidlertid halveret, partiet fik 5,9 pct. af de afgivne stemmer og mistede hele sin repræsentation i Stortinget. Per Selle, der er stipendiat ved Institut for sammenlignende politik ved Universitetet i Bergen har taget dette dramatiske forløb op til analyse, og det er der kommet en grundig og spændende bog ud af.

Forfatteren koncentrerer sig navnlig om følgende to spørgsmål: Hvad er i almindelighed bestemmende for vælgertilslutningen til kommunistiske partier, og hvad var i særdeleshed bestemmende for vælgertilslutningen til NKP i den første efterkrigsperiode? Hvordan kan den pludselige fremgang i 1945 og den efterfølgende tilbagegang i 1949 forklares?

Det første spørgsmål forklares ud fra fire tilgange: En sociologisk tilgang, hvor der ses på sammenhængene mellem socio-økonomisk struktur og kommunistisk stemmeafgivning. En politisk tilgang, hvor der ses på sammenhængen mellem Arbeiderpartiets og NKP's vælgerstyrke i de enkelte kommuner. En organisatorisk tilgang, hvor det undersøges, om partiets organisatoriske styrke samvarierer med vælgerstyrken. En "historisk" tilgang, hvor det undersøges, i hvilket omfang tidligere kommunistisk styrke og tradition i de enkelte områder/kommuner påvirkede vælgertilslutningen efter krigen. Hovedresultatet af den omhyggelige empiriske analyse er, at den socio-økonomiske tilgang kombineret med den politiske tilgang i vidt omfang udpeger de nødvendige betingelser for kommunistisk stemmeafgivning i denne periode. NKP stod stærkt, hvor industri og/eller skovbrug spillede en central rolle, men hvor NKP stod stærkt stod også Arbeiderpartiet stærkt. Organisatorisk styrke og en kommunistisk tradition findes derimod at være tilstrækkelige betingelser for kommunistisk vælgerstyrke i 1945 og 1949. I en samlet multivariat sti-analyse findes kommunistisk tradition (operationaliseret ved NKP-styrke i 1924) og organisation at være de stærkeste faktorer med direkte effekt, medens industri og sekundære erhverv har en indirekte effekt via organisationsstyrken. Endelig viser det sig, at særlige forhold gør sig gældende for Finnmark fylke.

Medens denne analyse af vælgertilslutningen er den mest betydningsfulde i bogen, gives der også en interessant analyse af de store forandringer i 1945 og 1949. Disse forklares ud fra en model, hvori indgår partiets internationale og

ofte lange opregnelser af spørgsmål, faktorer eller lignende. Disse opregnelser kan gøre læsningen lidt tung, og synspunkter og pointer bliver på denne måde ofte trukket mindre klart op, end der er belæg for. Dette er absolut en indvending fra småtingsafdelingen, bogen bør læses af alle statskundskabsinteresserede.

Ole P. Kristensen

Per Selle, *Norges Kommunistiske Parti 1945-1950*, Oslo: Universitetsforlaget, 1983. 222 sider, 148,00 N.kr.

Medens det Norske Kommunistiske Parti (NKP) i 1930'erne fik mindre end 2 pct. af de afgivne stemmer ved stortingsvalgene, vandt partiet stor fremgang i det første efterkrigsvalg i 1945. NKP opnåede 11,9 pct. af de afgivne stemmer og vandt 11 mandater i Stortinget. Ved stortingsvalget i 1949 blev vælgertilslutningen imidlertid halveret, partiet fik 5,9 pct. af de afgivne stemmer og mistede hele sin repræsentation i Stortinget. Per Selle, der er stipendiat ved Institut for sammenlignende politik ved Universitetet i Bergen har taget dette dramatiske forløb op til analyse, og det er der kommet en grundig og spændende bog ud af.

Forfatteren koncentrerer sig navnlig om følgende to spørgsmål: Hvad er i almindelighed bestemmende for vælgertilslutningen til kommunistiske partier, og hvad var i særdeleshed bestemmende for vælgertilslutningen til NKP i den første efterkrigsperiode? Hvordan kan den pludselige fremgang i 1945 og den efterfølgende tilbagegang i 1949 forklares?

Det første spørgsmål forklares ud fra fire tilgange: En sociologisk tilgang, hvor der ses på sammenhængene mellem socio-økonomisk struktur og kommunistisk stemmeafgivning. En politisk tilgang, hvor der ses på sammenhængen mellem Arbeiderpartiets og NKP's vælgerstyrke i de enkelte kommuner. En organisatorisk tilgang, hvor det undersøges, om partiets organisatoriske styrke samvarierer med vælgerstyrken. En "historisk" tilgang, hvor det undersøges, i hvilket omfang tidligere kommunistisk styrke og tradition i de enkelte områder/kommuner påvirkede vælgertilslutningen efter krigen. Hovedresultatet af den omhyggelige empiriske analyse er, at den socio-økonomiske tilgang kombineret med den politiske tilgang i vidt omfang udpeger de nødvendige betingelser for kommunistisk stemmeafgivning i denne periode. NKP stod stærkt, hvor industri og/eller skovbrug spillede en central rolle, men hvor NKP stod stærkt stod også Arbeiderpartiet stærkt. Organisatorisk styrke og en kommunistisk tradition findes derimod at være tilstrækkelige betingelser for kommunistisk vælgerstyrke i 1945 og 1949. I en samlet multivariat sti-analyse findes kommunistisk tradition (operationaliseret ved NKP-styrke i 1924) og organisation at være de stærkeste faktorer med direkte effekt, medens industri og sekundære erhverv har en indirekte effekt via organisationsstyrken. Endelig viser det sig, at særlige forhold gør sig gældende for Finnmark fylke.

Medens denne analyse af vælgertilslutningen er den mest betydningsfulde i bogen, gives der også en interessant analyse af de store forandringer i 1945 og 1949. Disse forklares ud fra en model, hvori indgår partiets internationale og

ationale omgivelser samt partiets strategi og taktik. Opmærksomheden koncentrerer først og fremmest om at forklare udviklingen mellem 1945 og 1949, idet partiets tilbagegang forklares ved en kombination af flere faktorer. Blandt disse fremhæves den internationale udvikling i forbindelse med øget spænding mellem øst og vest, den kolde krig mellem stormagterne og Norges tilslutning til NATO. På det nationale plan lykkedes det ikke NKP at udvikle en alternativ politik til Arbejderpartiets økonomiske genrejsningspolitik. Endelig var NKP præget af intern splittelse og fraktionskamp.

Bogen er en revideret udgave af en hovedfagsopgave i sammenlignende politik, og det præger den på godt og ondt. Til det gode skal nævnes en klar gennemgang af litteraturen på området, fine kort og tabeller, nuanceret anvendelse af statistiske metoder samt afsluttende litteraturliste og indeks. Til det mindre gode skal nævnes lidt for omstændelige opsummeringer, en lidt for umådeholden anvendelse af teknikken – alt korreleres med alt, selv om det ikke i alle tilfælde er lige relevant eller meningsfuldt – samt en lidt usikker teoretisk linje. Besvarelsen af de to hovedspørgsmål kædes således ikke sammen på en overbevisende måde, og det er en smule problematisk, at besvarelsen af det første spørgsmål har karakter af test af hypoteser, medens besvarelsen af det andet har karakter af en mere historisk-argumenterende gennemgang ud fra et analyseskema.

Disse indvendinger er dog mindre betydningsfulde i forhold til bogens kvaliteter. Læseren får et levende indtryk af, hvordan der i Norge forskes på livet løs omkring kommunistpartiet i efterkrigstiden. Mulighederne for sammenlignende analyser mellem Norge og Danmark er indlysende.

Palle Svensson

Kaare Svalastoga, *On Deadly Violence*, Oslo: Universitetsforlaget, 1982. 158 sider, 105,00 N.kr.

Der er altid grund til at møde nye videnskabelige arbejder af Kaare Svalastoga med betydelige forventninger. Nogle læsere vil blive bekræftet i enighed, andre i afstandtagen, men med sin utrolig konsekvente holdning til stoffet – vel stærkest manifesteret i "The Social System" – er ligegyldighed en urimelig holdning. Således også i relation til Svalastogas seneste bog "On Deadly Violence".

Hensigten med bogen er at give en oversigt over kendsgerninger og teorier om voldelig adfærd med dødelig udgang. Efter et ret kort teorikapitel behandles den voldelige døds demografi, hvorefter fem specifikke former for voldelig død analyseres. Disse former kategoriseres i tre hovedtyper: død som følge af operationel vold, hierarkisk vold og endelig territorial vold. Operationel vold vil sige vold, der opstår, når et socialt system opererer normalt – eller med forfatterens ord "ikke er i en tilstand af ubalance som følge af hierarkisk vold eller territorial vold" (p. 50). De specifikke former, der behandles, er død som følge af ulykker, selvmord og mord. Termen hierarkisk vold dækker over massevold som revolution, undertrykkelse og civil uro, medens territorial vold synes at være et andet ord for krig. Denne omfattende emnekreds behandles i en række korte kapitler, således at de